

Από τη Σκλίβανη

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΣΚΛΙΒΑΝΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ»
Έτος 13ο • Αριθμός φύλλου: 65 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2019 • Κλεισθένους 15, 105 52 Αθήνα

Το χρονικό της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων

Η 21η Φεβρουαρίου είναι μια μέρα σταθμός στη νεώτερη ιστορία μας. Μια ξεχωριστή μέρα. Όπως ξεχωριστή ήταν η 21η Φεβρουαρίου 1913. Η ημέρα που έπεσαν τα Γιάννενα.

Τα Γιάννενα. Η πόλη των θρύλων και της ιστορίας. Η πόλη των ευεργετών, του πλούτου και των γραμμάτων. "Πρώτη στ' άρματα, στα γρόσια και στα γραμμάτα" θα πει γι αυτήν ο λαός μας.

Το να πέσουν όμως τα Γιάννενα στις 21 Φεβρουαρίου 1913 δεν ήταν εύκολο πράγμα. Δεν ήταν μια απλή υπόθεση. Ήταν ένα κατόρθωμα του Ελληνικού Στρατού και των Εθελοντών μας που είχαν απέναντί τους έναν πολυάριθμο εχθρό, πολύ καλά οχυρωμένον και άριστα εξοπλισμένον. Που είχαν απέναντί τους έναν εχθρικό χειμωνιάτικο καιρό. Γιατί ο Χειμώνας στην Ήπειρο δεν αστειεύεται. Αποδεκάτισε το στράτευμα και τα μεταγωγικά μ

Το έτος 1912, οι συνθήκες για την απελευθέρωση των σκλαβωμένων, διεθνείς και εσωτερικές ήταν οι καλύτερες από κάθε άλλη φορά. Η Οθωμανική αυτοκρατορία ήταν σε κατάσταση παρακμής και τα έθνη των Βαλκανίων ετοιμάζονταν για την απελευθέρωσή τους.

Η Ελλάδα, η Βουλγαρία, η Σερβία και το Μαυροβούνιο συμμαχίσαν εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1912 η κυβέρνηση κήρυξε γενική επιστράτευση και στις 4 Οκτωβρίου του ίδιου έτους επιδόθηκε στην Τουρκία η κήρυξη του Α' Βαλκανικού πολέμου. Δύο μέρες αργότερα στις 6 Οκτωβρίου στις 2 η ώρα το μεσημέρι, τα πρώτα Ελληνικά στρατεύματα πέρασαν το ιστορικό γεφύρι της Άρτας που ήταν το σύνορο, χωρισμένο σε δύο τμήματα, με δύο κατευθύνσεις. Το ένα προς τα καμποχώρια της Άρτας και τη Φιλιπιάδα και το άλλο προς τον Αμμότοπο και τα Πέντε Πηγάδια. Και τα δύο είχαν σκοπό να συγκλίνουν στα Γιάννενα.

Η επιχείρηση για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων και της υπόλοιπης Ηπείρου ξεκινούσε εκείνη τη στιγμή. Την ίδια στιγμή γεννήθηκε και γιγαντώθηκε ένα αξιόλογο και αξιόμαχο εθελοντικό κίνημα που ομοίό του δεν καταγράφηκε ιστορικά

. Στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό συγκεντρώνονταν εθελοντικά σώματα το ένα μετά το άλλο έτοιμα να μεταβούν στο μέτωπο για να πολεμήσουν. Ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος όρισε υπεύθυνο για τους εθελοντές τον πρόεδρο της βουλής και βουλευτή Ζακύνθου Αλέξανδρο Ρώμα. Το σπίτι του Ρώμα βρισκόταν σε διαρκή πολιορκία μέρα και νύχτα από άτομα κάθε ηλικίας οι οποίοι ζητούσαν επίμονα να καταταχθούν στα εθελοντικά τάγματα. Υπολογίζεται

Γράφει ο Ευθύμιος Θ. Ρέντζιος Εκπαιδευτικός - συγγραφέας

ότι ήταν πάνω από 3000 αυτοί που ζητούσαν να μεταβούν στο μέτωπο και να πολεμήσουν. Τα πιο γνωστά σώματα εθελοντών ήταν των Κρητών με 3500 άτομα, των Επανησιών Γαριβαλδινών με 2200 της Κύπρου με 1500 της Νέας Υόρκης με 500, της Αιγύπτου, της Μάνης και άλλων περιοχών. Αξίζει να δούμε έστω για λίγο τη δράση, τη δύναμη της ψυχής και την τρομερή θέληση των εθελοντών μας. Θα αναφερθώ στο πιο πολυάριθμο εθελοντικό σώμα των Κρητών.

Οι Κρήτες αφού συγκεντρώθηκαν στο νησί τους μπήκαν στα καράβια και αποβιβάστηκαν στον Πειραιά. Είχαν σύνταγμα με 6 τάγματα. Διοικητής του 4ου Τάγματος ήταν ο Γεώργιος Κολοκοτρώνης εγγονός του Θόδωρου Κολοκοτρώνη. Σκοτώθηκε σε μάχη στη Μακεδονία. Στον Πειραιά ενώθηκαν με 250 φοιτητές από την Κρήτη που συγκρότησαν τον Ιερό λόχο Κρητών φοιτητών /Το Δραγατσάνιο, όπως τον ονόμασαν, και όλοι μαζί τράβηξαν για το μέτωπο. Μαζί τους ήταν και πολλοί μαθητές γυμνασίων από όλη την Κρήτη. Σαράντα από αυτούς άφησαν την τελευταία τους πνοή στις μάχες στην Ήπειρο και τη Μακεδονία. Τριάντα ένας από τα Χανιά και εννέα από το Ρέθυμνο. Τα ονόματά τους βρίσκονται γραμμένα σε επιτύμβια στήλη στο προαύλιο του 1ου Γυμνασίου Χανίων. Στις 21 Φεβρουαρίου οι Κρήτες φοιτητές παρέλαβαν πρώτοι το έγγραφο

της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων. Λέγεται ότι την ιαχή ΑΕΡΑ την χρησιμοποίησαν πρώτοι οι Κρήτες εθελοντές.

Αξιόλογο σώμα εθελοντών συγκρότησαν και οι Κρήτες δάσκαλοι που υπηρετούσαν στη Μακεδονία.

Κάτι ανάλογο είχαμε και με τους Κύπριους εθελοντές.

Ο βουλευτής Κύπρου και δήμαρχος Λεμεσού Χριστόδουλος Σώζος ζήτησε με επιστολή του από τον πρωθυπουργό μία χάρη. Του ζήτησε να τον εντάξει "...στη γραμμή των πρόσω" Και όταν αναχώρησε για την Ήπειρο έγραψε στη γυναίκα του. "όταν θα λάβης αυτό το γράμμα θα είμαι μακριά του υιού μου...δια την υπηρεσία της πατρίδος..." Ανάμεσά τους ήταν ο Μητροπολίτης Μεταξάκης, ο βουλευτής Λάρνακος Ευάγγελος Χατζηγιάννου και άλλοι πολλοί.. "Ένας 17χρονος Κύπριος έγραφε στον πατέρα του από τον πόλεμο:" Πατέρα, μην μου κρατήσεις κακία γιατί έφυγα. Έκανα αυτό που μου μάθαινες τόσον καιρό. Να αγαπάω την πατρίδα και να μάχομαι γι αυτήν". Προφανώς ο 17χρονος είχε φύγει κρυφά από την οικογένειά του.

Εθελοντές ήταν και οι δύο γιοι του Ελευθέριου Βενιζέλου. Ο Κυριάκος και ο Σοφοκλής. Αξίζει όμως να αναφερθούμε και να σταθούμε στο παράδειγμα του πιο μικρού εθελοντή όλων των εποχών. Το όνομά του Γεράσιμος Ραντόπουλος από τα Μεσοβούνια Κεφαλονιάς. Ηλικία 12 χρονών. Επειδή δεν τον έπαιρναν στο εθελοντικό τάγμα, αναμείχθηκε με το πλήθος και κατάφερε να φτάσει στη Λάρισα και από εκεί στο μέτωπο στην πρώτη γραμμή.

Τράπεζα Αίματος Σκλιβανιτών
με όνομα χρήστη: sklivani &
αριθμό μητρώου του Συλλόγου
Εθελοντών Αιμοδοτών Σκλίβανης:
14777

Υπενθυμίζουμε τον αριθμό λογαριασμού
της Αδελφότητας Αθηνών στην ALPHA
BANK, στο όνομα Αθηνά Θεοδώρου, για
όποιον επιθυμεί να συνεισφέρει
οικονομικά στην προσπάθεια μας:
276-002101-175894

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΝΕΑ

Γέννηση

• Ο Πάνος Θ. Χρήστου και η Ματίνα Κοντογιάννη απέκτησαν το τρίτο τους παιδί.

Βάπτιση

• Η Βασιλική Ηλία Τσάμη και ο Λευτέρης Σπυριδάκης βάπτισαν το γιό τους

Θάνατοι

Το τελευταίο διάστημα έφυγαν από κοντά μας οι:
Δημήτριος Ν. Ζαρκαδάς
Νικόλαος Ν. Τζιριβήλας
Νίκη Μπούρη - Ζιώγα
Βασίλης Γ. Γιαννάκης
Τα θεριά μας συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Επιτυχόντες

Στις Πανελλήνιες Εξετάσεις του Ιουνίου του 2019 πέτυχαν οι παρακάτω στα αντίστοιχα τμήματα:

• **Ραφαήλ - Φώτιος Σεβαστόπουλος.** Πέρασε στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο, στη σχολή Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών.

Τα θεριά μας συγχαρητήρια

Από τη Σκλίβανη

Περιοδική έκδοση της Αδελφότητας
Σκλιβανιτών Αττικής
«Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ»
Κλεισθένους 15 - Τηλ.: 694 662292

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
Η Αδελφότητα Σκλιβανιτών Αθηνών

ΕΚΔΟΤΗΣ
Τζιριβήλας Κωνσταντίνος
kostassklivani@hotmail.com

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Συντάσσεται από επιτροπή

Υπεύθυνος έναντι του νόμου ο πρόεδρος της
αδελφότητας Κων/νος Τζιριβήλας

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Από την υψηλότερη κορυφή του Ξεροβουνίου που λέγεται Λάκκος στην ύψηλότερη κορυφή του Ολύμπου που λέγεται Μύτικας

Πριν από δύο χρόνια, το 2017, ο Ορειβατικός Σύλλογος Σκλίβανης (ως συνήθως κάθε έτος), πραγματοποίησε μια ανάβαση στην υψηλότερη κορυφή του βουνού μας, του Ξεροβουνίου, η οποία ονομάζεται ΛΑΚΚΟΣ. Σε αυτή την ανάβαση είχε συμμετάσχει και το μέλος του Ορειβατικού Συλλόγου Σκλίβανης, ο Γάλλος και γαμπρός της Σκλίβανης από την κόρη του συγχωριανού μας Γρηγόρη Καλογερόπουλου, ο επιλεγόμενος Denis Byffiere (Διονύσιος Μπιφιέρ).

Αναγνωρισμένος αθλητής και ορειβάτης ο Διονύσιος Μπιφιέρ, φέτος το καλοκαίρι, τον Ιούλιο μήνα, συμμετείχε στον διεθνή μαραθώνιο ανάβασης του Ολύμπου, γνωστό με την ονομασία Olympus Mythical Trial (Μυθική ανάβαση του Ολύμπου).

Μόνο αναγνωρισμένοι αθλητές απ' όλο τον κόσμο, με πιστοποιητικά, δύνανται να συμμετάσχουν σε αυτή τη μαραθώνια ανάβαση του Ολύμπου, της οποίας η διανυόμενη απόσταση είναι 104 χλμ.

Ο εν λόγω τερατίσε 44ος σε αυτή την απόσταση των 104 χλμ, που το υψηλότερο σημείο ήταν η προσέγγιση της υψηλότερης κορυφής του Ολύμπου, με την Ονομασία Μύτικας, περί τα 2.900 μέτρα ύψος.

Κατωτέρω η φωτογραφία του εν λόγω, κατά τον τερατισμό του Μαραθωνίου.

Υ.Γ.: Το εν λόγω άρθρο δημοσιεύεται για να δώσει, ίσως, ιδέες και σε άλλα μέλη του Ορειβατικού Συλλόγου Σκλίβανης να συμμετάσχουν σε αυτή τη διεθνή μαραθώνια ανάβαση του Ολύμπου, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο τον Ιούλιο μήνα.

"ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ 2019"

Το Ίδρυμα Lundbeck ανακοινώνει ότι το "Βραβείο Εγκεφάλου 2019" απονέμεται σε τέσσερις Γάλλους νευροεπιστήμονες - καθηγητές Marie-Germaine Bousser, Καθηγητή Hugues Chabriat*, Δρ Anne Joutel και Professor Elisabeth Tournier-Lasserre - για την εξαιρετική τους έρευνα σχετικά με την πιο κοινή κληρονομική μορφή εγκεφαλικού επεισοδίου, CADA-SIL (εγκεφαλική αυτοσωμική κυρίαρχη αρτηριοπάθεια με υποφλοιώδη εμφράγματα και λευκοεγκεφαλοπάθεια).

Στους τέσσερις επιστήμονες απονέμεται το Βραβείο Εγκεφάλου, αξίας 1 εκατομμυρίου ευρώ, για τις συνολικές, εις βάθος και αμείλικτες ερευνητικές τους προσπάθειες. Μαζί, έχουν λύσει το παζλ και έδειξαν ότι το CADASIL είναι μια κληρονομική ασθένεια που προκαλείται από μια μετάλλαξη στο γονίδιο NOTCH3 στο χρωμόσωμα 19. Οι μεταλλάξεις σε αυτό το γονίδιο έχουν σαν αποτέλεσμα συσσώρευση πρω-

τεΐνης στα τοιχώματα των μικρών αιμοφόρων αγγείων και στα παιδιά οι φορείς μετάλλαξης έχουν 50% κίνδυνο να την κληρονομήσουν. Η ομάδα έχει αναπτύξει ένα διαγνωστικό τεστ και συμμετέχει στη δοκιμή μιας πιθανής θεραπείας σε ζωικά μοντέλα.

*Σύζυγος της Μαρίας Φερεντίνου του Οδυσσέα

Διατροφικές παραδόσεις της Σαρακοστής και του Πάσχα

Διατροφικές παραδόσεις της Σαρακοστής και του Πάσχα

Η λέξη νηστεία προέρχεται από το αρνητικό μόριο “νη” και από το αρχαίο ελληνικό ρήμα έσθω (τρώνω). Νηστεία σημαίνει αποχή από συγκεκριμένα είδη τροφίμων. Είναι μέρος κάθε θρησκείας για καθορισμένες μέρες ή κατά τη διάρκεια θρησκευτικών εορτών. Η νηστεία αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για περιοδική αποχή από τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης και αποφέρει θετικές επιδράσεις στην υγεία μας. Μελέτες του Πανεπιστημίου Κρήτης έχουν δείξει ότι όσοι κάνουν νηστεία 180 μέρες το χρόνο έχουν ολική χοληστερόλη 12.5% χαμηλότερη και κακή χοληστερόλη 20% χαμηλότερη από τους μη νηστεύοντες

Η νηστεία το Πάσχα ξεκινά από την επομένη της Αποκριάς, την Καθαρά Δευτέρα όπως έχει καθιερωθεί να αποκαλείται, καθώς θεωρείται η πρώτη μέρα ψυχικής και σωματικής κάθαρσης στην πορεία προς το Πάσχα. Σε ορισμένα χωριά της Ηπείρου τη μέρα αυτή οι νοικοκυρές συνήθιζαν να πλένουν τα μαγειρικά σκεύη με αλισίβα για καλύτερο καθαρισμό από τα αρτύσιμα που είχαν μαγειρέψει το προηγούμενο διάστημα, ενώ σε κάποια άλλα ο καλαντζής ξεκινούσε το καλάμισμα των χαλκωματένιων σκευών

Εξέχουσα θέση στο τραπέζι αυτή την ημέρα έχει η λαγάνα. Η ονομασία της έχει τις ρίζες στο αρχαίο ελληνικό “λάγανον”, μια πλακωτή ζύμη από αλεύρι και νερό. Αρχικά η λαγάνα ήταν ένα άζυμο ψωμί που παρασκευάζονταν παραδοσιακά χωρίς προζύμι. Η σύνδεσή με τη νηστεία πιθανότητα σχετίστηκε με το γεγονός ότι τέτοιο άζυμο άρτο καταλάωναν οι Ισραηλίτες κατά τη “έξοδό” τους από την Αίγυπτο.

Οι συγχωριανοί μας φουρναρέοι από το βράδυ της Κυριακής και πριν καλά καλά σβήσει η φωτιά (τζαμάλα για τους Γιαννιώτες) στην πλατεία, φρόντιζαν να εφοδιάσουν το χωριό με τις λαγάνες που θα συνόδευαν τα ταπεινά σαρακοστιανά, τις ελιές, τη φασολάδα και το χαλβά.

Ο χαλβάς μαζί με τις ελιές και κανένα ξερό κρεμμύδι αποτελούσε το γεύμα που θα έβαζαν στον τρουβά για πάρουν μαζί τους κατά τη διάρκεια της ημέρας στις δουλειές τους, καθώς οι κτηνοτρόφοι δεν έχουν ημέρες αργίας.

Ο χαλβάς παρά την ανατολίτικη προέλευσή του (η λέξη hulw στα αραβικά σημαίνει γλυκός), έγινε γρήγορα αποδεκτός στην ελληνική επικράτεια. Τα πρώτα χαλβατζήδικα έκαναν την εμφάνισή τους στην περίοδο της τουρκοκρατίας στην περιοχή της Λάρισας όπου φτιάχνονταν κυρίως ο σαπουνέ χαλβάς που αργότερα καθιερώθηκε ως Φαρσάλων. Ο γνωστός σησαμένιος χαλβάς ή χαλβάς του μπακάλη όπως αποκαλούνταν παλαιότερα, μιας και η διάθεσή του γινόταν στα παντοπωλεία της γειτονιάς, έτυχε μεγάλης αποδοχής πρώτα στις περιοχές της Μακεδονίας στις οποίες εγκαταστάθηκαν ως πρόσφυγες γνωστοί χαλβατζήδες από τη Σμύρνη και μετά διαδόθηκε στη υπόλοιπη χώρα και έγινε έτσι γνωστός και ως Μακεδονικός χαλβάς.

Η νηστεία παρά τη μεγάλη της διάρκεια, δεν φαίνεται να δυσκόλευε τους κατοίκους των χωριών καθώς τα αγαθά και το προηγούμενο διάστημα ήταν περιορισμένα. Το μόνο που άλλαζε ήταν η αποφυγή των γαλακτοκομικών, αφού το λάδι καταναλώνονταν πάντα με μεγάλη προσοχή και με το δάχτυλο να φράζει το στόμιο από τη μπούκλα, μην πέσει καμιά σταγόνα παραπάνω, ενώ το κρέας ήταν λιγοστό και καταναλώνονταν συνήθως Κυριακές ή γιορτινές μέρες.

Μια τέτοια γιορτινή μέρα είναι και ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. Η μέρα αυτή είναι συνυφασμένη με την κατανάλωση ψαριού και συγκεκριμένα βακαλάου με σκορδαλιά μιας και είναι πάντα μέσα στη σαρακοστή. Η καθιέρωση του βακαλάου έναντι άλλων ψαριών οφείλεται στο γεγονός ότι στα ορεινά χωριά δεν θα μπορούσε να φτάσει το φρέσκο ψάρι αλλά ούτε και να συντηρηθεί. Ένα παστό ψάρι ήταν ιδανική λύση. Οι Βάσκοι, που πρώτοι πάστωσαν βακαλάο, τον ονόμασαν «ψάρι του βουνού», για το λόγο που προαναφέρθηκε. Στη χώρα μας, ήρθε τον 15ο αιώνα και στο ελληνικό τραπέζι μπήκε κατά τη διάρκεια της σαρακοστιανής νηστείας, με κύριους προμηθευτές τους Άγγλους οι οποίοι τον αντάλλαξαν με σταφίδες. Ο βακαλάος συνοδεύονταν με σκορδαλιά από πατάτα, αλεσμένη στο γουδί, ενώ στα Γιάννενα συνήθιζαν η αλιάδα με καρύδια και ψωμί. Δεν υπάρχει κάποιος συμβολισμός στο φαγητό αυτό που έχει επικρατήσει ως έθιμο, πέρα από το γεγονός ότι ταιριάζει απόλυτα ως γευστικός συνδυασμός, καθώς η

κάψα του σκόρδου μειώνει κάπως την αλατότητα του βακαλάου.

Μια άλλη ημέρα στο πλαίσιο της νηστείας που επιτρέπεται η κατανάλωση οίνου, ελαίου και ψαριού είναι η Κυριακή των Βαΐων. Συνηθίζονταν παλαιότερα στην περιοχή των Ιωαννίνων να μαγειρευόταν ψάρια από τη λίμνη, όπως τα κυπρίνια, που ψήνονταν στο φούρνο με δαφνόφυλλα, αλλά και χέλια, τσίμες και δρομίτσες. Το πλούσιο σε ενέργεια και πρωτεΐνη φαγητό της ημέρας αυτής έδινε τη δύναμη στους νηστεύοντες να ανταπεξέλθουν στην αυστηρή νηστεία της εβδομάδας των Παθών.

Η Μεγάλη Εβδομάδα για τις νοικοκυρές ήταν πολύ κοπιαστική, αφού έπρεπε να φέρουν σε πέρας το πλήθος των αγροτικών εργασιών, τη φροντίδα των πολυμελών οικογενειών αλλά και τις προετοιμασίες για το Πάσχα. Τη Μεγάλη Τρίτη συνήθως έφτιαχναν τα κουλούρια. Οι δόσεις πολλές, το χτύπημα με τον αυγοδάτη διαρκούσε πολλή ώρα και το χέρι μούδιαζε από το χτύπημα. Το δε ψήσιμο, αν γινόταν στη γάστρα, ήταν ένας επιπλέον μιας και δεν ρυθμιζόταν η φωτιά. Αργότερα με τις μασίνες το αποτέλεσμα ήταν καλύτερο και όλο το σπίτι γέμιζε μυρωδιές. Ο πειρασμός μεγάλος αλλά η απαγόρευση αυστηρή καθώς έπρεπε το Μ. Σάββατο να μεταλάβουμε. Τα κουλούρια καθιερώθηκαν ως πασχαλινό έδεσμα καθώς αποτελούσαν ένα φτηνό κέρασμα για τους επισκέπτες και όχι γιατί υπήρχε κάποιος συμβολισμός.

Τα κόκκινα αυγά όμως, που βάφονται το πρωί της μεγάλης Πέμπτης μετά την εκκλησία, συμβολίζουν το αίμα του Χριστού, το δε σπάσιμο τους τη νέα ζωή που δόθηκε με την ανάσταση του Ιησού. Σύμφωνα με την παράδοση μια γυναίκα η οποία κρατούσε πανέρι με αυγά δεν πίστεψε την Ανάσταση του Χριστού και τα αυγά στο καλάθι της βάφτηκαν κόκκινα. Μια ορθολογική ερμηνεία είναι ότι λόγω της νηστείας μαζεύονταν πολλά αυγά τα οποία με κάποιο τρόπο πρέπει να καταναλωθούν και η βαφή με ένα κόκκινο χαρούμενο χρώμα, τα έκανε ένα ιδανικό κέρασμα μαζί με το πασχαλινό κουλούρι.

Τη Μεγάλη Παρασκευή, γίνονταν μόνο οι απολύτως απαραίτητες δουλειές. Σε μερικά σπίτια δεν έμπαινε ούτε τσουκάλι στη φωτιά για φαγητό, και έτρωγαν κάτι πρόχειρο, όπως ψωμί και ελιές. Άλ-

EST.
1985

MAROUISSI • KOROPHI • GLYFADA
Tel.: 210 6147400
www.arenagr.com • e-mail: reservations@arenagr.com

**ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΣΙΓΑΡΟ
ΑΤΜΙΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ**

ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 50 • ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΤΗΛ.: 211 4016232 • www.vaporhouse.gr

ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
ΚΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ.
134 ΔΩΜΑΤΙΑ ΟΛΑ ΜΕ
ΜΠΑΝΙΟ, ΤΗΛΕΦΩΝΟ,
ΜΟΥΣΙΚΗ, ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ,
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ, ΜΠΑΡ,
ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ, ΠΑΡΚΙΝ

Ξενοδοχείο
Ηνίοχος

ΒΕΡΑΝΤΖΕΡΟΥ 26, ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210 5230811, 5237972, FAX: 210 5238197

λοι πάλι μαγείρευαν τσουνκνίδια με αλεύρι ή πατάτες νερόβραστες. Σε κάποια χωριά οι νερόβραστες φακές με ξύδι ήταν το πιάτο της ημέρας, συμβολίζοντας οι μεν φακές τα δάκρυα της Παναγίας και το ξύδι το αντίστοιχο όξος που έβρεξε ο φρουρός τα χείλη του Ιησού.

Από νωρίς το Μεγάλο Σάββατο ξεκινούσε η προετοιμασία για το τραπέζι της Ανάστασης. Η μαγειρίτσα καθιερώθηκε ως φαγητό του μεγάλου Σαββάτου πιθανόν από παλαιότερο έθιμο των εβραίων κατά το οποίο έπρεπε να καταναλωθούν όλα τα τμήματα του αμνού που θα θυσιάζονταν. Τα χόρτα που μπαίνουν στη μαγειρίτσα συμβολίζουν τα πικρά χόρτα που έτρωγαν οι εβραίοι κατά την πολύχρονη σκλαβιά στην Αίγυπτο. Η μαγειρίτσα θεωρείται μια καλή επιλογή για να προετοιμαστεί το στομάχι μετά την νηστεία για το πλούσιο γεύμα της Κυριακής του Πάσχα. Σε πολλές περιοχές κυ-

ρίως βλάχικες δεν συνηθίζονταν η μαγειρίτσα αλλά τα γιομνίδια, μια άλλη συνταγή με σκωταριά, χόρτα, έντερα και ψωμί σε στερεή μορφή και όχι σε σούπα.

Το κοκκορέτσι είναι ίσως η πιο νόστιμη εκδοχή για το μαγείρεμα της σκωταριάς. Η λέξη κοκκορέτσι σύμφωνα με μια ερμηνεία, προέρχεται από τη ρουμάνικη «κουκουρέτσου» που στα ελληνικά μεταφράζεται ως αδράχτι. Κατά τον Μπαμπινιώτη, η λέξη είναι αλβανικής προέλευσης, από τη λέξη kokorets, που σημαίνει μείγμα. Αυτό εξηγείται, καθώς για την παρασκευή του χρειάζονται έντερα, σκωταριές και «γλυκάδια».

Ο οβελίας, όπως καθιερώθηκε να αποκαλείται το αρνί στη σούβλα, είναι το γεύμα της Κυριακής του Πάσχα. Πήρε την παραπάνω ονομασία από τη λέξη όβελος που σημαίνει ξύλινη ή μεταλλική σούβλα. Φαίνεται πως είναι ένα έθιμο που ξεκίνησε

από τους νομάδες κτηνοτρόφους, που λόγω των συχνών μετακινήσεων δεν μπορούσαν να έχουν στεγασμένους φούρνους. Εμείς πάλι στα χωριά μας συνηθίζαμε να τρώμε το αρνί στη γάστρα, αλλά τα τελευταία χρόνια υποκύψαμε στην εξέλιξη μιας και η σούβλα προσελκύει το ενδιαφέρον περισσότερων και περνά πιο ευχάριστα η ώρα. Βέβαια, όποιο τρόπο μαγειρέματος και αν επιλέξει κανείς, αν το αρνί είναι Σκλιβανίτικο, θα είναι το ίδιο νόστιμο!

Οι διαιτητικές συνήθειες αποτελούν μέρος της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Γνωρίζοντας λοιπόν τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας, διατροφικά και άλλα, την προέλευσή τους, αλλά και την σημασία τους για την παράδοση, είναι υποχρέωση και καθήκον όλων μας να τα τηρούμε και να τα μεταλαμπαδεύουμε στις επόμενες γενιές με σκοπό τη διατήρησή τους.

Δράσεις της Αδελφότητας

ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ

Η Αδελφότητα Σκλιβανιτών Αθήνας ευχαριστεί όσες & όσους παραβρέθηκαν στον ετήσιο χορό μας στο κέντρο Can Can με το πιο πετυχημένο μουσικό σχήμα του φετινού χειμώνα!!!!

Ιδιαίτερος ευχαριστούμε τους συγχωριανούς μας από την Αδελφότητα Σκλιβανιτών Ιωαννίνων που μας τίμησαν για μια ακόμη χρονιά με την παρουσία τους!!!!

Θερμές ευχαριστίες για την ιδιαίτερη παρουσία του Αντώνη Κυρίτη που μας κράτησε συντροφιά με την μοναδική φωνή του!!!

* Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τη διεύθυνση και το προσωπικό της επιχείρησης Can Can για την άψογη συνεργασία μας.

ΚΟΠΗ ΠΙΤΑΣ

Με τη συμμετοχή πολλών συγχωριανών μας και φίλων του χωριού μας κόψαμε την πρωτοχρονιάτικη πίτα 2020 στο Ξενοδοχείο Ηνίοχος!!!!

Τυχερός στο φλουρί της βασιλόπιτας ήταν ο συγ-

χωριανός μας Πέτρος Κατσάνος, που κέρδισε μια 5ήμερη διαμονή στο ξενοδοχείο "Elizabeth" στην Κέρκυρα, προσφορά του συγχωριανού μας Θεοφάνη Μήτσιου

Θέλουμε δημόσια να ευχαριστήσουμε την Οικογένεια Οικονόμου (Θεοδώρα, Ειρήνη, Όλγα) για την επί χρόνια προσφοράς και στήριξης τους στο σύλλογό μας!!

Τον Σταύρο Α. Σταυρόπουλο, Αρτοποιεία για την προσφορά της πρωτοχρονιάτικης πίτας και των εδεσμάτων που μας προσφέρει.

Τον Αριστείδη Γούλα για τα τυριά που προσφέρει κάθε χρόνο.

Τον καθηγητή Γρηγόρη Καλογερόπουλο για τα βιβλία του που μας προσφέρει και έτσι επιβραβεύουμε τους επιτυγχόντες στα ΑΕΙ.

Μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος της Ενότητας Κέντρου Βασίλης Λεβέντης με καταγωγή από την Σκλιβανή, η Πρόεδρος του Πανηπειρωτικού Ελευσίνιας κα Ελένη Ναλ Γκόγκου και επίσης εκπρόσωποι ΕΓΕ Αχαρνών και τέλος ο Χρήστος Τεντζεράκης Πρόεδρος του ΑΡΧΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ με την

σύζυγό του Μίκα Παππά Σέβου.

Τέλος θέλουμε να ευχαριστήσουμε ΟΛΕΣ & ΟΛΟΥΣ που μας τιμάται ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΑΣ !!!!

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Σκέψη και επιδίωξη μας είναι, διοργανώνοντας εκδρομές, να έχουμε την δυνατότητα να ανταμώνουμε περισσότερες φορές, συνδυάζοντας στα ταξίδια μας να γνωρίζουμε νέους τόπους αλλά και ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία .

Το 3ήμερο της 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ επισκεφθήκαμε τα Οχυρά Ρούπελ, την Παναγία Σουμελα, τη Λίμνη Κερκίνη αλλά και τα Μετέωρα και τα Τρίκαλα.

Το τριήμερο της Αποκριάς, πραγματοποιούμε ταξίδι στη μαγευτική Ζάκυνθο, για να γνωρίσουμε τις μορφιές του νησιού και να απολαύσουμε το ξεχωριστό Βενετσιάνικο Καρναβάλι του.

Τον Μάιο θα πραγματοποιήσουμε 2ήμερη εκδρομή, όπως κάθε χρόνο, στο χωριό μας, τιμώντας και συμμετέχοντας στον φετινό εορτασμό του Αγίου Χριστόφου, συνδυάζοντας όμως μαζί περιήγηση στα Σύβωτα, στον Αχέροντα και τη μαγευτική Πάργα.

Στο πρόγραμμά μας, ακόμα, είναι να πραγματοποιήσουμε του Αγίου Πνεύματος 3ήμερη εκδρομή, για την οποία θα σας ενημερώσουμε στο επόμενο φύλλο της εφημερίδα μας.

Εκφράζομαι, βέβαια, το παράπονό μας για τη μικρή συμμετοχή των συγχωριανών μας, σε σχέση με τη συμμετοχή φίλων και γνωστών του χωριού μας.

Εκ μέρους του ΔΣ
Ο Πρόεδρος Κ Τζιριβήλας

Τσάμης Ι. Κωνσταντίνος
Νευρολόγος - Στρατιωτικός Ιατρός
Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.

28ης Οκτωβρίου 30 - 1ος Όροφος
Τηλ. για ραντεβού: 6988 503577
email: ktsamiw1981@yahoo.gr

AUTO SERVICE

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Δωδεκανήσου 43, Περιστερί τηλ.: 210 57 77 208 κιν.: 6972 28 28 36
e-mail: the.manolhs@gmail.com

Δημήτρης
Τζιριβήλας

- Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις
- Συστήματα ασφαλείας
- Αυτοματισμοί

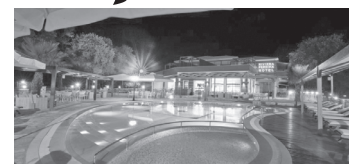
Ιωάννινα: Τηλ./Fax: 26510 35242, Κιν.: 6947.499708

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΡ. ΛΕΒΕΝΤΗΣ
Δικηγόρος

Αιόλου 104 | 105 64 Αθήνα | 3ος Όροφος | Γραφείο 302
τηλ.: 210 38 45 285 | τηλ. / fax: 210 32 35 430 | κινητό: 6974 81 40 48
e-mail: leventis.e@dsa.gr

Riviera Perdika Hotel

Τηλ.: 26650-91191, 26650-91541, Κιν.: 6946 659359
E-mail: info@riviera-hotel.gr

Παλιές, αληθινές ιστορίες

Την ιστορία αυτή, διηγείται ο πατέρας μου Αλέξανδρος Γιαννάκης

1) Πριν πολλά χρόνια, όταν είχε πρωτοκυκλοφορήσει ο σιδηρόδρομος, από το 1865 και μετά δηλαδή, υπήρχαν τότε τοπικοί άρχοντες και βασιλιάδες.

Δύο χωριανοί λοιπόν, συνωμοτούσαν πώς να σκοτώσουν τον τοπικό τους άρχοντα. Συζητώντας οι δυο τους με ποιόν τρόπο, κάποιος συγχωριανός τους άκουγε τη συζήτηση. Αποφάσισαν λοιπόν να κάνουν δολιοφθορά στις ράγες ώστε να πέσει το τρένο στον γκρεμό και να σκοτωθεί. Αφού ήξεραν ότι θα ταξίδευε με αυτό.

Μόλις το άκουσε και σιγουρεύτηκε ο χωριανός, τρομαγμένος άρχισε να σκέφτεται πως να τον σώσει. Το τρένο πέραγε μια φορά την ημέρα, συγκεκριμένη ώρα. Ο άνθρωπος αυτός δεν ήταν μορφωμένος, ήταν βοσκός.

Αφού βράδιασε, λοιπόν και πλησίαζε η ώρα που θα περνούσα το τρένο, πήγε σε μια πεδιάδα για να έχει ορατότητα και μόλις το τρένο πλησίαζε, από μακριά αναβόσβησε ένα φακό μέχρι που το τρένο σταμάτησε. Λέει λοιπόν στον άρχοντα βασιλιά ότι κινδυνεύει η ζωή του, του εξήγησε ότι στην επόμενη χαράδρα είχε γίνει δολιοφθορά για να σκοτωθεί. Αφού κατέβηκαν και εξέτασαν τις ράγες, είδαν ότι είχε δίκιο.

Μετά από λίγο καιρό, τον κάλεσε ο άρχοντας να τον ευχαριστήσει που του έσωσε τη ζωή. Του έδωσε δώρα και τον ρώτησε τι θέλει να του κάνει (ποιά χάρη).

Ο βοσκός, αφού σκέφτηκε, του είπε να τον κάνει γιατρό! Ο άρχων σκέφτηκε ότι μπορεί να το κάνει αυτό και να τον στείλει σε ένα μικρό χωριό, με λίγους κατοίκους, όπως και έγινε.

Αφού ανέλαβε καθήκοντα γιατρού, λοιπόν (γιατί είσαι ό,τι δηλώσης, ειδικά στην Ελλάδα-

τσα μας) μετά από λίγες μέρες τον επισκέφτηκε ένα ζευγάρι.

- Τι πρόβλημα υπάρχει; λέει ο γιατρός.

- Η γυναίκα μου έχει ευκοιλία λέει ο άντρας, υποφέρει δύο τρεις μέρες.

Αφού της είπε να ξεντηθεί να την εξετάσει λεπτομερώς, την έστησε απέναντι του και άρχισε να της αναβοσβήσει τον φακό.

- Μα τι κάνεις εκεί; τον ρώτησε ο άντρας της

- Ξέρω τι κάνω του λέει.

Μ' αυτόν τον φακό σταμάτησα ολόκληρη τρένο. Την ευκοιλία της γυναίκας σου δεν θα σταματήσω;

2) Η παρακάτω ιστορία έχει δίδαγμα και τη διηγόταν ο παπός μου σαν παραμύθι.

Ήταν κάποτε ένα ζευγάρι και ζούσαν φτωχικά. Δεν είχαν πολλά χρήματα. Η γυναίκα όμως ήταν πάντα βιαστική σε ότι έκανε και πολλές φορές δεν υπολόγιζε σωστά τη φτώχεια και το νοικοκυριό τους, φέροντας τον άντρα της σε πιο δύσκολη θέση με τις πράξεις της

Της λέει λοιπόν ο άντρας της:

- Θα πάνω στην αγορά και θα σου φέρω καινούργιο φόρεμα. Αυτό που φοράς έλιωσε πάνω σου.

Αυτή χάρηκε πάρα πολύ. Τόσο που δεν κοιμήθηκε όλο το βράδυ. Βέβαια ο άντρας είχε τον σκοπό του.

Την άλλη μέρα ξεκίνησε με το γαϊδουράκι του για την πόλη. Της είπε πως θα γυρίσει μέχρι το βράδυ.

Αυτή ανυπόμονη όπως πάντα και βιαστική, έβγαλε κι έκαψε το παλιό της φουστάνι.

Πήγε, λοιπόν και κρύφτηκε κοντά στον δρόμο που θα έρχονταν ο άντρας της με το και-

Από τη Λαμπρινή Γιαννάκη - Τσάμη

νούργιο φόρεμα και περιμένε.

Ο άντρας της είχε πάρει μαζί του δύο οργανοπαίχτες. Τους είχε πει θα παίξουν δυνατά όταν τους δώσει αυτός εντολή.

Τον ακολουθούσαν λίγο παραπίσω και οι δύο. Μόλις, λοιπόν, κόντευε να φθάσει, εκείνη βγήκε γυμνή μπροστά του, περιμένοντας το καινούργιο φουστάνι (ο άντρας της περιμένε ότι κάτι τέτοιο θα έκανε. Την ήξερε καλά).

- Έλα του λέει, δώσε μου το καινούργιο φουστάνι.

- Ξέρεις... δεν βρήκα της απάντησε. Γιατί πέταξες το παλιό σου φόρεμα και δεν περιμένεις;

- Το έκαψα και δεν έχω άλλο τώρα, παρά μόνο ένα πιο παλιό ακόμα.

Εκείνος γυρίζει πίσω του και σήκωσε το χέρι του. Τα όργανα άρχισαν να παίζουν.

Τρομαγμένη και ρεζιλεμένη εκείνη, άρχισε να τρέχει κλαίγοντας να κρυφτεί.

Αφού ευχαρίστησε τους οργανοπαίχτες ο άντρας πήγε στο σπίτι.

- Τι κλαις τώρα της είπε. Ελπίζω το πάθημα να σου γίνει μάθημα.

- Όποιος βιάζεται σκονταυτεί.

- Κάλιο γαϊδουρόδενο παρά γαϊδουρογύρευε3, θα έλεγα εγώ.

Λαμπρινή Γιαννάκη - Τσάμη

ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ - ΔΩΡΑ

Δ. & Σ. ΑΓΓΕΛΗ

Κύργιου 9 (Τζαμί Καλούτσιανης), Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 71356

Εργαστήριο: Επισκοπικό Ιωαννίνων,
Τηλ.: 26510 96119, Κιν.: 6977 668961

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Με αυτή την ανακοίνωση στην εφημερίδα, πρόθεσή μας είναι να ενημερώσουμε τους συγχωριανούς μας για την έρευνα που προέκυψε από την Ομάδα Ναρκαλιείας Τ.Ε.Ν.Ε. στον περιβάλλοντα χώρο της ΑΓ. Μαρίνας, μετά από αίτημα του Συλλόγου μας.

Χρειάστηκαν αρκετές ημέρες έρευνας, σε συνθήκες σοβαρού κινδύνου, για την ανεύρεση και την εξολόθρευση δεκάδων βλημάτων (άνω των 100) προκειμένου να καθαρίσει η επικίνδυνη περιοχή, καθώς και το μέγρος χαμηλότερα που υπέδειξε κάτοικος της

περιοχής όπου ήταν εκτεθειμένα βλήματα που περισυνελέγησαν και αυτά και εξουδετερώθηκαν. Η έρευνα πρόκειται να συνεχιστεί και γύρω από την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου.

Ευχαριστούμε την Ομάδα Ναρκαλιείας Τ.Ε.Ν.Ε. για την προσπάθειά τους να καθαρίσουν το χωριό από διάσπαρτα πυρομαχικά, μέσα σε επικίνδυνες συνθήκες.

Για το ΔΣ
Ο πρόεδρος
Γιάννης Χρήστου

ΥΔΡΕΥΣΗ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ
Κλούρας Ηλίας

Λεωφόρος Ανατολής 11, Ιωάννινα
τηλ 26510 67214 - κιν - 6944 913326
klourasilias@gmail.com

ΑΦΟΙ ΤΖΟΒΑΡΑ
ΣΚΕΠΕΣ ΟΛΩΝ ΤΥΠΩΝ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
6974 631877 - ΣΚΑΙΒΑΝΗ

FTHIA HOTEL
ΑΝΔΡ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 6, 35 100 ΛΑΜΙΑ
ΤΗΛ.: 22310 53111 FAX: 22310 31443

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
 Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Σορβώνης
 Από το βιβλίο του
ΒΑΡΛΑΑΜ - ΣΚΛΙΒΑΝΗ
ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΗΓΑΔΙΩΝ
 (ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΑΙΟΥ ΔΙΟΣ)
 ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΘΙΜΑ - ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

ΝΙΚΑΙΟΥ ΔΙΟΣ

Και ποία είναι η πηγή αυτής της πράγματι εκπληκτικής αποκαλύψεως, θα διερωτηθή ευλόγως ο αναγνώστης. Είναι τα ιστορικά κείμενα τα οποία θέτομεν ευθύς αμέσως εν όψει των αναγνωστών τα οποία δέον όπως αναγνωσθούν μετά εμβασθύνσεως και προσεκτικής μελέτης. Προς τούτο επανερχόμεθα εις την Ιστορίαν των Αρχαίων χρόνων ήτοι: Ο Βασιλεύς της Μακεδονίας Περσέας μετά του οποίου οι Ηπειρώτες όπως είδαμε ανωτέρω, είχαν συμμαχήσει προς τον ενάντιον των Ρωμαίων πόλεμον, ηττήθηκε τελικά το 168 π.Χ. εις την Πύδναν της Μακεδονίας και εν συνεχεία επηκολούθησε η ερήμωσις της Ηπείρου από τους Ρωμαίους δια της καταστροφής εβδομήντα πόλεων επί της Δωδωναίας περιοχής (Μολοσσιδος) και της αιχμαλωσίας των 150.000 κατοίκων. Ένα έτος πριν ήτοι το 169 π.Χ. ο εν λόγω βασιλεύς Περσέας, ευρίσκετο εις την Ήπειρον και μάλιστα ήλθεν και προσκύνησεν εις τον Ναόν που ήτο αφιερωμένος εις τον Νίκαιον Δία. Η πηγή η οποία επιβεβαιώνει το ιστορικόν τούτο γεγονός είναι εκ νέου ο Ρωμαίος ιστορικός Τίτος Λίβιος. Κατά συνέπειαν, αντιστοίχως του Λατινικού κειμένου, δίδομεν την μετάφρασίν του καθώς και επεξηγήσεις των πλέον διακεκριμένων ιστορικών της Ευρώπης. Η 21 παράγραφος του 43 βιβλίου του Τίτου Λιβίου αναφέρεται εις το έτος 169 π.Χ. και εξιστορεί τις αποτυχίες των Ρωμαίων στην Ιλλυρία και Ήπειρο, την μετάβασιν του Περσέως από την περιοχή των Γρεβενών δια μέσου περιοχής Μετσόβου και εν συνεχεία περιοχής Ιωαννίνων εις την πόλιν Στράτος που ευρίσκετο κοντά εις την περιοχήν Αγρινίου. Κατά την διαδρομήν δε αυτήν εστρατοπέδευσε πλησίον του Ναού του Δικαίου Διός, ήτοι:

XXI. ¹L. Coelius, legatus Romanus, praerat Illyricis; qui moueri non ausus, cum in iis locis rex [non] esset, post profectiōnem demum eius conatus in Penestis Uschanam recipere, a praesidio, quod ibi Macedonum erat, cum multis uulneribus repulsus Lychnidum copias reduxit. ²Inde post dies paucos M. Trebellium Fregellanum cum satis valida manu (in) Penestas misit ad obsides ab iis urbibus, quae in amicitia cum fide permanerant, accipiendos; ³pro-

cedere etiam in Parthinos — ii quoque obsides dare pepigerant — iussit; ab utraque gente sine tumultu exigi. Penestarum equites Apolloniam, Parthiutorum Dyrrachium, — tum Epidamni magis celebre nomen Graecia erat — misit. ⁴Ap. Claudius acceptam in Illyrico ignominiam corrigere cupiens Phanotam, Epiri castellum, adortus oppugnare est. Auxilia Chaonum Thesprotorumque praeter Romanum exercitum, ad sex milia hominum, secum adduxit; neque operae pretium fecit Cleua, qui relictus a Perseo erat, cum ualido praesidio defendente. Et Perseus, Elimeam profectus et circa eam exercitu lustrato ad Stratum uocantibus Epirotis ducit. ⁵Stratus ualidissima tum urbs Aetoliae erat; sita est super Ambracium sinum prope amnem Inachum. Cum decem milibus peditum eo profectus est et equitibus trecentis, quos pauciores propter angustias uiarum et asperitatem duxit. ⁶Tertio die cum perueneret ad Citium montem, uix transgressus propter altitudinem niuis locum quoque castris aegre inuenit. ⁷Profectus inde, magis quia manere non poterat, (quam) quod tolerabilis aut uia aut tempestas esset, cum

21. Ο Α. Κοέλιος ο ρωμαίος διοικητής, ήτο αυτός που διηύθυνε εις την Ιλλυρίαν. Μη-αποτολμώντας να κινηθεί ενόσω ο Βασιλεύς ευρίσκετο εντός αυτής της περιοχής, προσελάθησε μετά την αποχώρησίν του, να ξανακαταλάβει την πόλιν Ούσκανα των Πενεστών που κατείχετο από τον μακεδονικόν στρατόν, οπισθοχώρησε με πολλούς τραυματίες και έφερε τις μονάδες του εις την Λύχνιδον. Από εκεί ύστερα από ολίγες ημέρες, έστειλε τον Μ. Τρεμπέλλιον Φρεγκελλάνωμ συνοδευόμενος από μία ισχυρά ομάδα στρατού εις τους Πενέστες για να παραλάβει τους ομήρους της πόλεως που είχαν παραμείνει πιστοί εις την συμμαχίαν μας. Τον διάταξε ακόμη να πάει μέχρι την Πάρθινον κάτοικοι της οποίας ήσαν υποχρεωμένοι να δώσουν και αυτοί ομήρους. Έλαβε τους ομήρους από τους δύο αυτούς λαούς χωρίς αντίστασιν. Οι ιππείς της Πενέστης εστάλησαν εις την Απολλωνία οι δε της Παρθίνου εις τον Δυρράχιον που είναι περισσότερον γνωστόν εις τους Έλληνες με το όνομα Επίδαμνος. Ο Απ. Κλαύδιος επιθυμώντας να σβήσει την ντροπήν της αποτυχίας που υπέστη εις την Ιλλυρίαν ανέλαβεν να επιτεθή κατά της Φανατείας που είναι φρούριον της Ηπείρου. Έφερε μαζί του επικουρικές δυνάμεις από την Χαονία και την Θεσπρωτία ανερχόμενες εις 6.000 άνδρες, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται εις αυτές τις δυνάμεις ο ρωμαϊκός στρατός. Όμως δεν μπόρεσε να κάνει τίποτε το ουσιαστικό, διότι ο Κλέβας, τον οποίον ο Περσέας άφησε εκεί, επροστάτευε αυτήν την περιοχήν με μεγάλον στρατόν. Εις ότι αφορά τον Περσέα, έφυγε

ingenti uexatione praecipue iumentorum altero die ad templum Iouis, Nicaeum quem uocant, posuit castra. ²Ad Arattbum inde flumen itinere ingenti emenso retentus altitudine amnis... mansit. Quo spatio temporis ponte perfecta, traductis copiis diei progressus iter obuium Archidamum, principem Aetolorum, per quem ei Stratus tradebatur, habuit.

από την Ελλιμέα (βλέπε επεξηγήσιν κατωτέρω αριθ. 1) και αφού επιθεώρησεν τον στρατόν του εις τα προάστεια αυτής της πόλεως, τον οδήγησε εν συνεχεία εις την πόλιν Στράτος (2) υπό την έκκλησιν των Ηπειρωτών. Η Στράτος ήτο πόλις της Αιτωλίας η πίο σημαντική. Ευρίσκεται πέρα από τον Αμβρακικόν κόλπον πλησίον του ποταμού Ινάχου. Κατευθύνθη εις αυτήν την πόλιν με 10.000 στρατιώτας και 300 ιππείς. Ο μικρός αυτός αριθμός του στρατού οφείλετο εις τους μικρούς δρόμους μετά βίας διαβατοί που έπρεπε να διασχίσει. Φθάνοντας την τρίτην ημέραν εις το όρος Κίτιον (3), το προσπέρασε μετά δυσκολίας, λόγω του ύψους των Χιώνων που ευρίσκοντο εκεί και δεν μπορούσε να στρατοπεδεύσει. Αφού έφυγε από εδώ, περισσότερον διότι δεν μπόρεσε να μείνει και ολιγώτερον διότι ο δρόμος και ο καιρός δεν του το επέτρεπαν εγκατέστησε το στρατοπέδον του δύο ημέρες μετά πλησίον του ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΣ που αποκαλείται του ΝΙΚΑΙΟΥ (4) ενώ ο στρατός και τα μεταγωγικά ζώα υπέστησαν τρομερές δυσκολίες. Φθάνει εν συνεχεία εις τον ποταμόν Άραχθον, αφού διήνυσεν μια σημαντικήν διαδρομήν, υποχρεωθείς να σταματήσει ... από το βάθος των υδάτων του ποταμού αυτού. Αφού διέθεσεν τον απαιτούμενον χρόνον δια να κατασκευάση μια γέφυρα, πέρασε δι αυτής της γέφυρας τις μονάδες του και ύστερα από πορείαν μιας ημέρας βρήκε εις τον δρόμο του τον Αρχίδαμον που ήτο ο αρχηγός των Αιτωλών χάριν του οποίου η πόλις Στράτος έπρεπε να του παραδοθεί.

Εκ των ανωτέρω πιστοποιείται η ύπαρξις ενός Ναού που ήτο αφιερωμένος εις τον Νίκαιον Δία, και εκείνο το οποίο μας ενδιαφέρει είναι να εντοπισώμεν την περιοχήν που ήτο κατασκευασμένος ο λαμπρότατος αυτός ναός του Διός. Προς τούτο επικαλούμεθα τας επεξηγήσεις του Γάλλου Καθηγητού και Ιστορικού Paul Jal του Ιταλού Ρ. Μελιό, του Άγγλου Ν.Γ. L. Hammond καθώς και πολλών άλλων αρχαιολόγων ιστορικών οι οποίοι προέβησαν εις τοπογραφικήν αναπαράστασιν αυτής της διαδρομής που διήνυσεν ο στρατός του Βασιλέως Περσέως από την Ελλιμέα μέχρι την πόλιν Στράτος. Οι εντός δε παρενθέσεως αριθμοί που ανεγράφησαν ανωτέρω εις την μετάφρασιν του Λατινικού κειμένου είναι οι τοπογραφικές επεξηγήσεις των, ήτοι:

1. Ελλιμέα. Αναγνωρίζομεν τα ερείπια αυτής της πόλεως κοντά στον ρού του ποταμού Άνω Αλιάκμονος πλησίον εις το χωριόν Βελμιστοί (Velmishti), νοτιοανατολικά των Γρεβενών. Η διαδρομή από την Ελλιμέα μέχρι την Στράτον ανήρχετο εις 270 χιλιόμετρα περίπου την όποιαν ο Περσέας επραγματοποίησεν εις 9 ημέρες. Προσπέρασε συνεπώς από δυομάς τις εις την Θεσσαλίαν ευρισκομένες ρωμαϊκές δυνάμεις εξαναγκάζοντας τοιουτοτρόπως τον αντίπαλον να διασφάλιζε ακόμη πίο πολύ προς Νότον την επικοινωνίαν του με την Ιταλίαν.

2. Στράτος. Η κυριώτερη πόλις της Αιτωλίας. Ευρίσκεται εις 25 περίπου χιλιόμετρα προς του σημερινού Αγρινίου. Ο ποταμός Ίναχος είναι η ονομασία αυτού του ίδιου του Αχελώου που έπαιρνε την ονομασία Ίναχος σ' αυτή την περιοχή προ των εκβολών του.

Συνεχίζεται

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΣΚΛΙΒΑΝΙΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΝΕΟ Δ.Σ.

Μετά τις αρχαιρεσίες της Αδελφότητας Σκλιβανιτών Ιωαννίνων, που έγιναν τον περασμένο Δεκέμβριο, το νέο Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους:

Βασίλειο Μαγγιώρο - Πρόεδρο, Γεώργιο Τζοβάρα - Αντιπρόεδρο
 Σωτηρία Αγγελή - Γεν. Γραμματέα, Ιωάννη Φερεντίνο - Ταμιά
 Ανδρέα Μπούρη - Μέλος Υπεύθυνος Θεατρικής Ομάδας, Χριστίνα Καραπάνου - Μέλος Υπεύθυνη Χορευτικού Ομίλου, Νικολέτα Μπουκουβάλα - Μέλος Υπεύθυνη Ιματιοθήκης.

Το νέο Δ.Σ. έχει ήδη ξεκινήσει τον προγραμματισμό του για τις φετινές εκδηλώσεις της Αδελφότητας.

Τυροκομικά προϊόντα “Η Σκλίβανη”

Η ιστορία της εταιρείας μας ξεκινά τη δεκαετία του '40 με τον Αλέξη Γιώτη, από τη Σκλίβανη Ιωαννίνων. Ο Αλέξης Γιώτης λειτουργούσε 3 τυροκομεία στα χωριά Σκλίβανη, Πεστά και Πέρδικα. Η Ήπειρος ήταν ανέκαθεν γνωστή για την παραγωγή εξαιρετικών τυροκομικών προϊόντων. Ο Αλέξης Γιώτης διατηρούσε 3 παραγωγικές μονάδες, που διακρίνονταν για την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας. Στη συνέχεια ανέλαβε η επόμενη γενιά, ο γιος του Νικόλαος Γιώτης, ενώ αργότερα συνέχισε ο Παναγιώτης Γιώτης -στη Αθήνα πλέον-, όπου ανέπτυξε και προώθησε την εταιρεία ΓΙΩΤΗΣ.

Το αποτέλεσμα της ανάπτυξης της εταιρείας ήταν η απόλυτη καταξίωσή της και η μετατροπή της σε μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες τυροκομικών προϊόντων, σε όλη την Ελλάδα! Ο γιος του Παναγιώτη, Νικόλαος Γιώτης συνεχίζει σήμερα το επιτυχές έργο των προγόνων του, με μεράκι και αγάπη. Εμπορία και διανομή εκλεκτών τυροκομικών προϊόντων, σε όλη την Ελλάδα, με αρωγό την πολυετή εμπειρία, τη γνώση και την εξειδίκευση. Προσφέρουμε μόνο εκλεκτά προϊόντα, καλύπτοντας

πλήρως τις ανάγκες των πελατών μας. Τα πιο ενδιαφέροντα ελληνικά τυριά, με επίγευση που... διαρκεί, στο πιάτο του καταναλωτή!

Με Φιλικούς χαιρετισμούς
Γιώτης Π. Νικόλαος-Νεκτάριος

Αγνά και Σκλιβανίτικα!!

Οι μνήμες από το χωριό έχουν ποιότητα και ξυπνούν μέσα μας διάφορες αισθήσεις και μνήμες. Η γεύση είναι αυτή που συγκινεί τους πάντες! Τυριά από το χωριό: Γραβιέρα, ανθότυρο και χωριάτικη φέτα. Όλα από τη Σκλίβανη. Του Νίκου Γιώτη και του Άρη Γούλα. Τη γραβιέρα θα βρείτε στα ΑΒ Βασιλόπουλος. Ανθότυρο και φέτα του φίλου Άρη στο κατάστημα Ζαχαριάς στην κεντρική αγορά της Αθήνας.

Ελένη Ν. Γιόγκου - Πανεπιστημιακή Ελευσίνας

ΙΔΡΥΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΣΚΛΙΒΑΝΗΣ

Η Αδελφότητα, θέλοντας να φανεί χρήσιμη, επιθυμεί να οργανώσει ένα Μητρώο Επαγγελματιών συγχωριανών μας, ώστε ο καθένας να βοηθάει τον άλλον με τον τρόπο του.

Για να μπορέσουμε να το επιτύχουμε, χρειαζόμαστε τη βοήθεια όλων σας. Στείλτε μας τις κάρτες σας σε ψηφιακή μορφή, μέχρι 31/5/2020, στα κάτωθι e-mail:

kostassklivani@hotmail.com &
alex.giotis67@gmail.com

ANNA Γ. ΣΕΠΕΤΑΔΕΛΗ
Δικηγόρος

Αιόλου 104 | 105 64 Αθήνα | 3ος Όροφος | Γραφείο 302
τηλ.: 210 38 45 285 | fax: 210 32 35 430 | κινητό: 6977 68 51 30
e-mail: sepefadeli.anna@gmail.com

ΑΡΤΟΠΟΙΪΑ-ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

Σταδίου 1, Νέα Σμύρνη
Τηλ: 210 9359859

Αθηνά
Μπούρη
κομμωτήριο

9 Μαρίας Κοτοπούλη 72 & Καλπακίου γωνία
☎ Τηλ.: 2651036139 ☑ Κιν: 6974 878699
📍 Κομμωτήριο Αθηνά Μπούρη

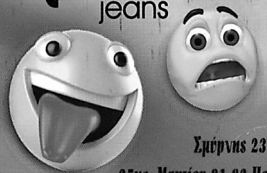
Αρτοποιασμοί
Καισαριανής

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΦΟΥΡΝΟΣ

Ευφρονίου 75, Καισαριανή, τηλέφωνο: 210 72 13 168

VAQUERO
jeans

Σμύρνης 23 Λιγίδει Τηλ. 210 5984779
25ης Μαρτίου 91-93 Πετρούπολη Τηλ. 210 5058767

Ενοικιαζόμενα
Δωμάτια
“Elisabeth”
Μήτσιος
Θεοφάνης

Εθνικής Αντιστάσεως 12B - Κέρκυρα
Τηλ.: 26630-63305, 26610-33327, Κιν.: 6977-153008

Θεοφίλου Αλέξανδρος

Αυτοκινητιστής

Τηλ.: 210-5769221
697 2440750

Μπίτσης Σπύρος
Ιατρός Ενδοκρινολόγος

Ενδοκρινολογία-Μεταβολισμός-Διαβήτης

Μεταφερθήκαμε στη Στοά Ορφεία

Στοά Ορφεία, Α' κτήριο (2ος Όροφος)
Τηλ. Ιατρείου: 2651022524 (ώρες Ιατρείου)
Τηλ. κινητό: 6972557831 (μόνο σε έκτακτη ανάγκη)
Email: sbitsis@gmail.com / Webpage: spiros.bitsis.gr

Δέχεται
με ραντεβού

Το χρονικό της απελευθέρωσης των Ιωαννίνων

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Στα δεκατρία του έγινε δεκανέας. Είναι ο πιο μικρός υπαξιωματικός στην ιστορία του Ελληνικού στρατού. Πέθανε από βρογχοπνευμονία δεκαοχτώ χρονών στο Κιλκίς. Ο Γεράσιμος Ραυτόπουλος δεν πολέμησε στην Ήπειρο. Πολέμησε στο Σαραντάπορο Ελασσώνας, στη μάχη του Σκρά και σε άλλες μάχες στη Μακεδονία.

Και οι περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν ιδέα από πόλεμο.

Ο λαός μας που περιέμενε τον στρατό να τον απελευθερώσει υποδέχθηκε τους στρατιώτες και τους εθελοντές μας με χαρά, ενθουσιασμό και αγάπη. Τους αγκάλιασε κυριολεκτικά. Σε ένα χωριό κοντά στο Βλαχογγιάνι Ελασσώνας μια γριά μοιρολογούσε έναν σκοτωμένο εθελοντή. Κάποιος τη ρώτησε. Τον γνώριζες παραμάνε; Ήταν δικός σου άνθρωπος; "Όχι παιδάκι μ', απάντησε. Δεν είναι εδώ ή μανούλα τ' να τον κλάψ'. Το κάνω εγώ σαν να ήταν δ'κό μ' παιδί".

Από τις πολλές μαρτυρίες εθελοντών μας ας δούμε ενδεικτικά μία.

Ο Προκόπης Χατζημιλτης –Γεωργιάδης γεννήθηκε στη Λεμεσό της Κύπρου. Όταν κατατάχθηκε στον ελληνικό στρατό δεν πρέπει να ήταν περισσότερο από 18-19 χρονών καθώς ήταν ακόμη μαθητευόμενος ξυλουργός. Κατατάχθηκε από τους πρώτους ως εθελοντής στον ελληνικό στρατό και στάλθηκε στην Ήπειρο όπου πολέμησε στο Μπιζάνι και τραυματίστηκε σοβαρά. Πήγε στην Κύπρο με αναρωτική άδεια αλλά πολύ σύντομα επέστρεψε στη μονάδα του να πολεμήσει.

Σε ένα γράμμα ο Προκόπης γράφει στους δικούς του. "Φιλippiάδα 1912

Κατέρχομαι υπερήφανος την υψηλότερα κορυφή της Ηπείρου και έρχομαι να σας γράψω από τη Φιλippiάδα όπου έφθασα χάριν στρατιωτικής υπηρεσίας, μα πάλι θα αναβώ στο σώμα γιατί εκεί είναι η ζωή η ευχάριστη. Να πολεμάς μέραις ολόκληραις κατά των απίστων χωρίς να κλείς μάτι, χωρίς να τρώς χωρίς να πίνεις κι όμως να θέλεις αυτή τη ζωή. Να κοιμάσαι μηνάδες τώρα στο ύπαιθρο μέσα στα χιόνια, να ακούεις να περνούν από πάνω σαν τη βροχή οι σφαίρες και όμως να μην μορής να κάνεις δίχως της! Ε! ψυχή μου! Αυτή είναι ζωή!...."

Στις 12 Οκτωβρίου ελευθερώθηκε η Φιλippiάδα και στις 21 του ίδιου μήνα η Πρέβεζα. Ο Οκτώβριος του 1912 πέρασε, με τις μάχες να μαίνονται στον Αμμότοπο, στο Ανάγιο και σε όλο το Ξηροβούνι. Μάχες, που απ την πλευρά των Τούρκων τις διήθυσε ο ίδιος ο αρχιστράτηγος ο Εσατ Πασάς. Στις 27 Οκτωβρίου όμως ο στρατός μας βοηθούμενος από τους εθελοντές μας και τους κατοίκους των χωριών απώθησε τον εχθρό στις βόρειες κορυφές του Ξηροβουνίου στη θέση Λάκκος Πηγάδι ή Λάκκος Ζιάκα πάνω από το συνοικισμό Άγιος Γεώργιος Σκλίβανης και κατέλαβε για δεύτερη φορά τα Πέντε Πηγάδια. Πλέον προχωρούσε νικηφόρα για τους επόμενους στόχους-σταθμούς που ήταν τα Πεσά, η Αετοράχη και το Μπιζάνι, με τελικό προορισμό τα Γιάννενα. Στο διάστημα αυτό από 1 έως 20 Νοεμβρίου τμήματα του Συντάγματος Κρητών κατέλαβαν το Βιτσερίνι και τον λόφο Πισκέτο βόρεια του οικισμού. Επίσης από λόχο του 7ου Ευζωνικού Τάγματος καταλήφθηκε η Σκλίβανη και τα βόρεια αυτής υψώματα. Στη Σκλίβανη τότε εγκαταστάθηκε Π.Α.Π. (προωθημένη αποθήκη πυρομαχικών) καθώς και πρόχειρο νοσοκομείο στρατού και χειρουργείο.

Στις 29 Νοεμβρίου το τάγμα των Κρητών Εθελοντών μπήκε στα Πεσά, όπου οι κάτοικοι τους υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό, και απώθησε τους Τούρκους στον κάμπο των Ιωαννίνων και στα Κατσανοχώρια. Το Στρατηγείο διάταξε να μεταφερθούν στα Πέντε Πηγάδια τα κανόνια που εγκατέλειψαν οι Τούρκοι στα Πεσά, στη Μυροδάφνη και στην Αετοράχη. Τα κανόνια ήταν βαριά και δρό-

μοι δεν υπήρχαν. Τότε προσφέρθηκαν οι κάτοικοι των Πεστών και της Σκλίβανης και με χοντρά σκοινιά έσυραν τα κανόνια στο συγκεκριμένο φρούριο.

Είχε σημάνει η αρχή του τέλους για την Τουρκική κυριαρχία, η οποία είχε επιβληθεί στη χώρα μας πριν από 400 χρόνια. Ο γίγαντας με τα πήλινα πόδια όπως αποκαλούσαν την Οθωμανική αυτοκρατορία ήταν έτοιμος να καταρρεύσει. Στην Αετοράχη και στα άλλα Κατσανοχώρια τα πράγματα πήγαιναν εξίσου καλά. Ο στρατός μας προχωρούσε νικηφόρα. Έμεινε το Μπιζάνι. Αυτό ήταν και το τελευταίο στήριγμα του εχθρού. Η τελευταία του ελπίδα. Το Μπιζάνι ήταν ένας λόφος με πεταλοειδές σχήμα, νότια των Ιωαννίνων απέχοντας από αυτά 10 χιλιόμετρα. Τα οχυρά πάνω σ' αυτόν το λόφο γνωστά ως οχυρά του Μπιζανίου ήταν έργο του Γερμανού μηχανικού Γκολτ.

Ο στρατός μας καλά προετοιμασμένος άρχισε την επίθεση τον Γενάρη του 1913 αποφασισμένος να καταλάβει το τελευταίο αυτό οχυρό και να μπει νικηφόρα στα Γιάννενα. Στις 3 Ιανουαρίου 1913 η Ελληνική κυβέρνηση αφαίρεσε την αρχηγία από τον Κωνσταντίνο Σαπουτζάκη και την ανέθεσε προσωρινά στον Μοσχόπουλο. Λίγες μέρες αργότερα ορίστηκε Αρχιστράτηγος των δυνάμεων Μακεδονίας και Ηπείρου ο Διάδοχος Κωνσταντίνος ο οποίος όρισε σαν έδρα του το Χάνι Εμίν Αγά και ταυτόχρονα εφάρμοσε ένα κυκλωτικό σχέδιο επίθεσης. Το Τάγμα των Πραμάντων σφουροκοπούσε τον εχθρό από τα Κατσανοχώρια με τις μάχες πάνω στην Αετοράχη, στο Γερακάρι στη Δαφνούλα και τα άλλα χωριά να γίνονται σχεδόν σώμα με σώμα. Δεν ήταν λίγες οι φορές που οι αξιωματικοί μας διέταζαν "εφ όπλου λόγην". Την ίδια στιγμή το τάγμα Μετσόβου βοηθούμενο από Γαριβαλδινούς και Κρητές εθελοντές ανέβηκε στο Δρίσκο από τα ανατολικά και έφτασε πάνω από τη λίμνη. Εκεί ο δήμαρχος Ρεθύμνου Κωνσταντίνος Γερακάρης, που πολεμούσε ως εθελοντής μόλις αντίκρισε τα Γιάννενα, είπε στον πρώην βουλευτή και εθελοντή Λορέντζο Μαβίλη: Γιάννενα. Τι όμορφη πόλη! Αξίζει να δώσεις κανείς τη ζωή του γι αυτήν! Την άλλη μέρα σκοτώθηκαν και οι δύο, με τον Μαβίλη να λέει τα τελευταία του λόγια. "Επερίμενα πολλές δόξες, αλλά όχι και την τιμή να θυσιάσω τη ζωή μου για την Ελλάδα μου". Και ενώ αυτά γινόταν από ανατολικά, από τα δυτικά οι ταγματάρχες Ιωάννης Βελισσαρίου και Γεώργιος Ιατρίδης με τα στρατεύματά τους προοπαθούσαν να απωθήσουν τον εχθρό από την κοιλάδα της Δωδώνης, τους Μελιγγούς και τη Μανωλιάσα.

Η κύρια επίθεση όμως και η πιο αποτελεσματική γινόταν στο κέντρο των επιχειρήσεων. Στο Μπιζάνι, στο οποίο ο εχθρός αμύνονταν σθεναρά. Τα πυροβόλα του, καλά κρυμμένα, έσπεραν τον θάνατο. Ιδίως ένα που οι Έλληνες το είχαν ονομάσει "Σκύλα", και που δεν μπορούσαν να εντοπίσουν τη θέση του.

Ο Γενάρης του 1913 πέρασε με επιθέσεις των Ελλήνων μέσα σε ένα φοβερό και παρατεταμένο κύμα κακοκαιρίας με βροχές και χιόνια που θέριζαν από κρουπαγήματα το στρατό μας.

Τότε οι Ελληνικές μυστικές υπηρεσίες ανακάλυψαν τον Έλληνα Νικόλαο Μπιστατζόγλου που έμεινε γνωστός στην ιστορία ως Νικολάκης Εφέντης. Ο Νικολάκης Εφέντης, Έλληνας στην καταγωγή, ήταν αξιωματικός στην υπηρεσία του Τουρκικού στρατού. Από τη θέση του γνώριζε πολύ καλά όλα τα μυστικά των οχυρών του Μπιζανίου αφού ήταν μηχανικός και υπεύθυνος γι αυτά. Οι μυστικές υπηρεσίες αυτές τον έφεραν σε επαφή με τη Μητροπολίτη Ιωαννίνων Γερβάσιο ο οποίος ξύπνησε μέσα του τον πατριωτισμό και τον έπεισε να παραδώσει τα σχέδια των οχυρών, πράγμα που έγινε, με τον Νικολάκη Εφέντη να είναι ικανοποιημένος γιατί έκανε το χρέος του προς την Πατρίδα, ζητώντας όμως μόνο μια χάρη. Να μην

γίνει τίποτε γνωστό γιατί η οικογένειά του ζούσε στην Αγκυρα Και αυτή τη διαβεβαίωση την πήρε. Όμως λίγο αργότερα ένας ανόητος δημοσιογράφος αποκάλυψε το μυστικό και το τέλος του Νικολάκη Εφέντη ήταν φρικτό. Μόλις αποβιβάστηκε στη Σμύρνη πιάστηκε και εκτελέστηκε δι απαγχονισμού. Εκτελέστηκε και όλη η οικογένειά του. Μάνα, πατέρας και πέντε αδέρφες.

Έπειτα από αυτά η "Σκύλα" αε εξουδετερώθηκε. Το Μπιζάνι ήταν αδύναμο και η πτώση του ήταν πλέον θέμα χρόνου. Οι Έλληνες πραγματοποιούσαν σθεναρές και αποφασιστικές επιθέσεις πάνω του. Σε μία από αυτές σκοτώθηκε στο ύψωμα Προφήτης Ηλίας ο δήμαρχος Λεμεσού Χριστόδουλος Σώζος εθελοντής με το Σώμα των Κυπρίων. Η προτομή του βρίσκεται δίπλα από τη λίμνη στη θέση Δώδεκα, μαζί με τις προτομές και άλλων εθελοντών.

Την παραμονή της απελευθέρωσης, την 20η Φεβρουαρίου ο στρατός μας έριξε το βάρος της επίθεσης στα δυτικά. Η απόφαση αυτή αποδείχθηκε πέρα για πέρα ορθή. Το δυτικό μέτωπο κατέρρευσε. Ο Αντισυνταγματάρχης Διονύσιος Παπαδόπουλος έδωσε διαταγή στα δύο τάγματα Ευζώνων που διοικούσαν οι Ταγματάρχες Ιωάννης Βελισσαρίου και Γεώργιος Ιατρίδης να καταδιώξουν τον εχθρό από τα υψώματα της Δωδώνης και της Μανωλιάσσας μέχρι την Πεδινή και να στρατοπεδεύσουν εκεί. Οι γενναίοι αυτοί Ταγματάρχες εκτέλεσαν τη διαταγή που πήραν. Όμως, φτάνοντας στην Πεδινή το απόγευμα, διεπίστωσαν ότι οι Τούρκοι ήταν πανικοβλημένοι και έτρεχαν να σωθούν. Με δική τους πρωτοβουλία διέταξαν τους στρατιώτες τους να κυνηγήσουν τους Τούρκους μέχρι τα Γιάννενα, πράγμα το οποίο και έγινε. Οι Τούρκοι κυνηγημένοι και τρομαγμένοι έφτασαν στον Αη Γιάννη της Ανατολής και τρέχοντας προχωρούσαν άτακτα προς το κέντρο της πόλης. Οι Ευζώνοι του Ιατρίδη και του Βελισσαρίου που τους ακολουθούσαν έφτασαν στον Ακραιό λίγο πριν πέσει η νύχτα. Εκεί στρατοπέδευσαν και έκοψαν τα καλώδια να μην έχει επικοινωνία ο Τουρκικός στρατός. Αργότερα τη νύχτα ο αδερφός του Εσατ Πασά, Βεχίτ Μπέης, επέστρεψε έφιππος στα Γιάννενα και ακούγοντας τον Ευζώνο να του λέει επιτακτικά και αποφασιστικά το γνωστό "Αλ. Τις ει;αε κατάλαβε τι έγινε και έτρεξε να αναγγείλει στον αδερφό του το δυσάρεστο για αυτούς γεγονός. Τα Γιάννενα έπεσαν. Ο Εσατ Πασάς έστειλε τη νύχτα αντιπροσώπους του με τη συνοδεία του Ιωάννη Βελισσαρίου στο Εμίν Αγά, να διαμηνύσει στον Κωνσταντίνο ότι του παραδίδει την πόλη. Η αποστολή έφτασε στο Εμίν Αγά τα ξημερώματα της 21ης Φεβρουαρίου στις τέσσερις και μισή το πρωί.

Ο Διάδοχος Κωνσταντίνος μόλις αντίκρισε τον Βελισσαρίου του είπε: "Να σε φιλήσω ή να σε ραπίσω;" Φράση που έμεινε ιστορική. Στις πέντε τα ξημερώματα αναχώρησε η επιτροπή για τα Γιάννενα, με το έγγραφο που συνέταξε ο Δούσμανης και το οποίο καθόριζε τους όρους παράδοσης της πόλης. Στις έξι ο Κωνσταντίνος ενημέρωσε τον Πρωθυπουργό στην Αθήνα και τον Βασιλιά στη Θεσσαλονίκη ενώ αμέσως έδωσε εντολή στο Ιππικό να σπεύσει στην πόλη για την τήρηση της τάξης και την ασφάλεια των Τούρκων αιχμαλώτων. Την ίδια στιγμή οι Τούρκοι που είχαν μπει την προηγούμενη στην πόλη ρήμαζαν τα καταστήματα των Γιαννιωτών.

Η 21 Φεβρουαρίου 1913 ξημέρωσε με τον Ελληνικό Στρατό να εισέρχεται τροπαιούχος και ελευθερωτής στην πόλη των Ιωαννίνων. Την άλλη μέρα, στις δέκα το πρωί μπήκε στην πόλη ο Κωνσταντίνος επικεφαλής του στρατού σε μια μεγαλειώδη και λαμπρή παρέλαση, ενώ το πλήθος τον έρριψε με δάφνες και ρυζί ζητωκραυγάζοντας με συγκίνηση. "Τα πήραμε τα Γιάννενα".

Τα Γιάννενα ήταν πλέον Ελληνικά έπειτα από 483 χρόνια.